

Victor VERNESCU

Recenzie la romanul **Zâna și viața**, autor **Nicolae VASILE**, apărut la Editura **Arefeana**, București, 2018, ISBN 978-606-8143-84-2, Mesagerul Energetic, nr. 191, 2018.

Domnul Nicolae Vasile a apărut din nou pe piața de literatură cu un roman sentimental de o savoare aparte. Este vorba despre romanul *Zâna și viața*, apărut la Editura Arefeana.

Mărturisesc, de la început, că această recenzie trebuia să fie făcută de o colegă de-a noastră, dar împrejurările și gradul de acoperire cu sarcini au făcut, iată ca, până la urmă, să o fac eu. Cu toate acestea, tare m-ar fi bucurat să știu ce ar fi reținut și cum reflect o femeie o asemenea lucrare în care iubirea este motivația fiecărei pagini, fiecărui rând. Și totuși, mai este de mărturisit că-i greu, foarte greu, să scrii recenzia unei cărți în cuprinsul căreia este discutată însăși arta recenziei: „Ce înseamnă o recenzie reușită?”, întreabă, la un moment dat, unul din personajele romanului. „Să poți cuprinde ideile din carte într-o formă care să fie în sine o creație”/„Și asta de ce depinde?”/„De conținutul cărții recenzate, de inspirație, de sentimentul față de autor”. Și mai aflu la finalul acestei discuții că recenzia este de două feluri: științifică și/sau poetică. Nu știu cum mă voi încadra eu, dar voi încerca să mă desprind de sentimentul față de autor, pentru a-mi respecta propriile impresii de la finalul lecturii, chit că acestea vor fi sau nu vor fi pe placul autorului lucrării recenzate.

Romanul *Zâna și viața* debutează banal, cu o discuție între muncitorii constructori ce-și găsiseră, sezonier, de lucru la ridicarea monumentalei creații a lui Brâncuși – *Coloana cea fără de sfârșit*. Nu intuiești, ca cititor, urmarea, deși titlul te conduce cu gândul la lumea artelor sau pe tărâmul basmelor. Pe nesimite însă, parcurgând paginile, faci cunoștință cu unul din personajele principale – Zâna, pe care astfel o ai sub priviri și atenție de la primele zile de viață. Este aici locul să declar că autorul a intuit foarte bine structura de success a unei creații epice de top.

Așa cum remarcam și după lectura volumului *Dominoul iubirii. Raiul*, autorul romanului *Zâna și viața*, a deprins arta de a aduna din cioburi, aparent disparate, o construcție firească și cu înțelesuri ce pătrund lin și statornic în percepția cititorului. Romanul (aș putea spune, romanele) domnului Nicolae Vasile are două personaje principale: Zâna și Alex, foarte bine conturate, ce-și fac separat intrarea în cuprinsul acțiunii pentru ca, odată întâlnindu-se să nu se mai despartă, fiind purtătorii permanenți ai întregii intrigi, formând, de altfel, substanța întregii acțiuni. Spuneam că lectura debutează pe șantierul de construcție a operelor brâncușiene. Ei bine, deși aceste aspecte pot fi considerate, chiar și de către autor, ca fundal și recuzită scenografică, pentru un cititor mai trecut prin viață precum autorul acestor rânduri, dar și cititorul tânăr care acum ia cunoștință cu istoria de ieri a României, află sau își reamintește cum se construia într-o epocă, acum vetustă: „Petrecându-și o bună

parte a copilăriei și a adolescenței la malul mării, a asistat direct la creșterea acelei salbe de stațiuni turistice din partea de sud a litoralului. O astfel de stațiune se construia într-o singură iarnă. În zona respectivă nu se lucra vara la construcții pentru a nu deranja turiștii". Despre problemele tehnice, o discuție interesantă o suscită chiar lucrările de ridicare a Coloanei Infinitului (căreia, se pare, Brâncuși ar fi dorit să i se spună Coloana Soarelui). „Este ușor, pentru artist, să gândească o coloană care nu se mai termină, dar este imposibil pentru un constructor să o construiască". Discuția se poate, astfel, generaliza pentru mereu controversata repartitie de sarcini dintre arhitect și constructor. Tocmai asta este arta constructorului; să găsească soluția de a transpune în viață ideile arhitectului, chiar când unele pot părea fanteziste și chiar dacă aceasta înseamnă a alege dintre două rele pe cea mai puțin rea, ceea ce nu întodeauna este și soluția de succes.

Discuțiile din interiorul romanului sunt mereu purtate cu calm, acel calm pe care comuniunea de sentimente atrage două suflete trecute prin agitațiile vieții și aflate aproape de regăsire, așa cum, pe tot cuprinsul romanului sunt discuțiile dintre Zâna și Alex. Împreună își răspund despre veșnicia duetului Soare-Lună (de ce este luna astrul ceresc inspirator de iubire? Poate că Luna protejează intimitatea de strălucirea Soarelui și permite îndrăgostiților acea izolare în doi, deși se petrece în vacarmele citadine), despre fericirea care stresează („... asta n-am inventat-o, am trăit-o"), despre delirul dansului (pornind de la Cioran și trecând prin filtrul propriu, au ajuns la o filosofie a extazului prin dans...). Cu același tainic înțeles își destăinuie și lucruri mai prozaice, dar care fac parte din amalgamul propriilor preocupări citadine („Învățasem, ca om de conducere, că față de sindicat nu este bine să-ți deschizi sufletul") sau despre absconsele secrete ale sufletului („Creșterea bruscă a sensibilității unei persoane este cauzată de niște modificări apărute la nivelul creierului, pe fondul unor situații extreme trăite.... Artiștii care au o astfel de sensibilitate din naștere, ... probabil au creierul astfel structurat încă din pânțece."). Preocupările literare ale ambilor protagoniști fac, la un moment dat, posibilă apariția unei cărți în carte, cititorul putând lua cunoștință în interiorul romanului și de poemul Zânei căruia i se pregătește lansarea. O expresie din carte m-a pus totuși într-o nevinovată încurcătură: „...femeile din viața lui anterioară." Ei bine, cum s-o iau: ca pe cea din anii anteriori sau cea dintr-o altă reîncarnare? Întreaga intrigă a romanului m-a făcut să-mi aduc aminte că un vechi și bun prieten îmi spunea, atunci când eu mă pregăteam să devin naș de cununie al fiicei sale, că un vlăstar al unei familii destrămate (făcând referire la viitorul ginere) nu poate fi o garanție de căsnicie trainică.

Din păcate, prietenul a avut dreptate și mă bucur că intriga romanului lui Nicolae Vasile „Zâna și viața" n-a ajuns să confirme. Spun că n-a ajuns, fără a mă explica, lăsându-i cititorului plăcerea de a afla deznodământul, oarecum surprinzător, deși în câteva rânduri Alex îl tot suspectează, iar ție, ca cititor, îți ridică semnalarea – flash de îngrijorare.

Viața este complicată în toate momentele sale, astfel încât „vine o vreme când și plăcerea doare...”. Pentru că, „iubirea nu întreabă pe nimeni nici când vine, nici când pleacă”... Tocmai de aceea, replica unui personaj important al romanului, simțind reținerea Zânei și a lui Alex de a-și exterioriza sentimentele, scapă o replică ce poate fi dicton celebru: „Iubirea, ca și viața, nu așteaptă pe nimeni. Odată dispare și este păcat pentru ce ai fi putut face și nu ai făcut”. Din păcate, aflu chiar de la autor, prototipul acestui personaj a avut un simbolic destin de a muri exact în ziua înhumării Stelei Popescu și a fost depus la criptă în ziua plecării spre eternitate a celui care, într-o vreme, a ocupat tronul de monarh al României, nebucurându-se de atenția cuvenită nici măcar la moarte. Așa cum este construită narațiunea, cei ce-l cunosc pe autor sunt, mai mult sau mai puțin, tentați să caute decodificări de personaje imaginându-și că întreaga intrigă este o transpunere a vieții trăite de autor. Îmi face mare bucurie să scot în evidență confesiunea lui Alex, personajul din roman, care trebuie înțeleasă ca pe o realitate a fiecărei creații: „Nu este obligatoriu ca tot ceea ce scriu să fie copia fidelă a realității; multe, de fapt cele mai multe, întâmplări fiind imagine”. Poate că dacă autorul Nicolae Vasile va încerca, în viitor, să strecoare și tare ale personajelor sale, ar deveni mai credibil, știut fiind că numai idilic oamenii sunt numai cu calități. Personal nu apreciez, neapărat, inserțiile de poezie în discursul epic al oricărei lucrări literare. Și totuși, includerea la finalul romanului a versurilor solemnice dă discursului epic al romanului acel respiro descătușător ce face bine, în primul rând, cititorului. Romanul Zâna și viața, deși te plimbă ca într-un labirint, de la tehnică la artă, de la romantism la realism cu accente dure, de la abstract la concret, mustește, iertată fie-mi vorba, de dragoste. Dar o dragoste total inversă față de cea sugerată de motto-ul de început preluat de la celebra Marilyn Monroe.